

AFYONKARAHİSAR 1 NO.LU T TİPİ KAPALI CEZA İNFAZ KURUMU TAKİP ZİYARETİ RAPORU

Rapor No:
2024/69

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu'nun 3/12/2024 tarihli ve 2024/1228 sayılı kararıyla oy çokluğuyla kabul edilmiştir.

KISALTMALAR.....	iii
I. GİRİŞ.....	1
II. GENEL BİLGİLER.....	3
A. Kurum Hakkında Genel Bilgiler.....	3
B. Kurum Personeli	3
C. Özgürlüğünden Mahrum Bırakılan Kişiler	4
III. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER.....	4
A. Fiziksel Koşullar.....	4
B. Yönetim, Personelin Tutumu ve Şikâyet Prosedürleri.....	7
C. Beslenme.....	8
D. Sağlık Hizmetleri.....	8
E. Psikososyal Servis Hizmetleri.....	9
F. Eğitsel, Kültürel, Sosyal, Sportif ve Mesleki Faaliyetler	10
G. Dış Dünya ile İletişim.....	12
IV. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER.....	12
A. Değerlendirme	12
B. Önceki Ziyarete Verilen Tavsiyelerin Takibi Bağlamında Tespit ve Gözlemler	13
C. Tavsiyeler.....	20
1. Kurum İdaresine Yönelik Tavsiyeler	20
2. Afyonkarahisar İl Jandarma Komutanlığına Yönelik Tavsiye	22
3. Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne Yönelik Tavsiyeler	22

ACEP	: Akıllı Teknolojilerin Ceza İnfaz Kurumlarına Entegrasyonu Projesi
ARDEF	: Araştırma ve Değerlendirme Formu
BİSİS	: Bireyselleştirilmiş İyileştirme Sistemi
CPT	: Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi
OPCAT	: İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol
SEGBİS	: Ses ve Görüntü Bilişim Sistemi
TIHEK	: Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu
UÖM	: Ulusal Önleme Mekanizması
UYAP	: Ulusal Yargı Ağı Projesi

I. GİRİŞ

1. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TIHEK); 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu ile insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek üzere kurulmuştur.

2. Türkiye, 14/9/2005 tarihinde İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokolü (OPCAT) imzalamıştır. 2011 yılında onaylanarak yürürlüğe giren ve Türkiye açısından bağlayıcılık kazanan OPCAT'in 1'inci maddesine göre Protokolün amacı; *“bağımsız uluslararası ve ulusal organların, işkence ve diğer zalimane, gayriinsanî veya küçültücü muamele veya cezayı önlemek için, kişilerin özgürlüklerinden mahrum bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretlerde bulunacağı bir sistem kurmaktır.”*

3. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (1) bendi uyarınca OPCAT hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması (UÖM) olarak görev yapmak Kurumun görevleri arasında yer almaktadır. Kanun'un 2'nci maddesinin birinci fıkrasının (k) bendine göre UÖM: *“İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretler yapmak üzere oluşturulan sistemi”* ifade etmektedir.

4. 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 8'inci maddesi uyarınca: *“Kapalı ceza infaz kurumları, iç ve dış güvenlik görevlileri bulunan, firara karşı teknik, mekanik, elektronik veya fizikî engellerle donatılmış, oda ve koridor kapıları kapalı tutulan, ancak mevzuatın belirttiği hâllerde aynı oda dışındaki hükümlüler arasında ve dış çevre ile temasın olanaklı bulunduğu, yeterli düzeyde güvenlik sağlanmış ve hükümlünün gereksinimine göre bireysel, grup hâlinde veya toplu olarak iyileştirme yöntemlerinin uygulanabileceği tesislerdir.”*

5. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (j) bendinde, Kurumun özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin buldukları yerlere haberli veya habersiz düzenli ziyaretler gerçekleştirmek görevini haiz olduğu ifade edilmiştir. Bu bağlamda ceza infaz kurumlarına ziyaret gerçekleştirmek TIHEK'in görev ve yetki alanına girmektedir.

6. Anılan görevin icrası kapsamında 9-10/7/2024 tarihlerinde Afyonkarahisar 1 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna **habersiz bir takip** ziyareti gerçekleştirilmiştir. Ziyaret Heyetinde; İnsan Hakları ve Eşitlik Uzmanları ..., İnsan Hakları ve Eşitlik Uzman Yardımcıları ... ile talep üzerine Afyonkarahisar Valiliği tarafından görevlendirilen Hekim ... ve Psikolog ... yer almıştır.

7. Ziyaret, İdare ile yapılan ön görüşmeyle başlamıştır. Görüşmede; TİHEK Heyeti tarafından UÖM, ziyaretin amacı ve yöntemine ilişkin bilgiler verilmiştir. İdareden Kurum hakkında güncel bilgiler, Kurumun mevcut durumu, mahpusların¹ sayısı ve sınıflandırmalarına ilişkin bilgiler alınmıştır. İdare ile yapılan görüşmenin ardından Ziyaret Heyeti ikiye ayrılmıştır. Mahpusların yerleşim planına ilişkin alınan belge üzerinden farklı suç tiplerine göre koğuşlar İdarenin dahli olmadan rastgele seçilerek, infaz ve koruma memurları ve diğer idari personel bulunmaksızın koğuş içerisinde ve diğer alanlarda mahpuslarla birebir ve toplu görüşmeler yapılmıştır. Görüşme yapılan kişilere TİHEK ve UÖM hakkında genel bilgi verilmiş, ziyaretin amacı ile kapsamı belirtilmiş ve gizliliğe riayet edilerek rapor hazırlanacağı hususu aktarılmıştır. Daha sonra Ziyaret Heyeti koğuşların bulunduğu alan ve eklentilerde ve toplu kullanım alanlarında incelemelerde bulunmuştur. Ziyaret bitiminde İdare ile son bir toplantı yapılmış, ilk tespit ve gözlemler paylaşılmış, ziyaret sonrası hazırlanacak raporun İdare ve ilgili kurumlarla paylaşılarak tavsiyelerin takip edileceği ve takip ziyareti de yapılabileceği bilgisi verilmiş, ilgili bilgi ve belgeler alınarak ziyaret sonlandırılmıştır.

8. Bu rapor, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulunun 8/2/2024 tarihli ve 2024/230 sayılı kararı ve Başkanlık Makamınının 27/6/2024 tarihli ve 38259 sayılı oluruna istinaden 9-10/7/2024 tarihlerinde Afyonkarahisar 1 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna² gerçekleştirilen takip ziyareti neticesinde edinilen tespit, gözlem ve şikâyetlerin ulusal ve uluslararası normlar bağlamında değerlendirilmesini ihtiva etmektedir.

¹ Bu raporda kullanılan “mahpus” sözcüğü, ceza infaz kurumlarında özgürlüğünden mahrum bırakılan tutuklu, hükümlü ve hükümsüzlüleri ifade etmektedir.

² Bundan sonra kısaca Kurum olarak ifade edilecektir.

II. GENEL BİLGİLER

A. Kurum Hakkında Genel Bilgiler

9. Afyonkarahisar şehir merkezine 15 kilometre uzaklıkta bulunan Kurum, 2019 yılı Aralık ayında faaliyete geçmiştir. Kurum yaklaşık 18.170 metrekare kapalı alanda hizmet vermektedir.

10. Kuruma ulaşım belediye halk otobüsleri aracılığıyla sağlanmaktadır.

B. Kurum Personeli

11. Kurumda 229 personel görev yapmaktadır. Personelin ünvan ve sayılarına göre dağılımı aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

ÜN VAN	PERSONEL SAYISI
Kurum Müdürü	1
Kurum İkinci Müdürü	2
İdare Memuru	4
İnfaz ve Koruma Başmemuru	8
İnfaz ve Koruma Memuru	194
Öğretmen	3
Psikolog	4
Diş Hekimi	1
Sosyal Çalışmacı	1
Memur	1
Ceza İnfaz Kurumu Kâatibi	7
Teknisyen	2
Şoför	1
TOPLAM	229

12. Kurumda vardiyada görevli personel 08.30-20.00 ve 20.00-08.30 saatleri arasında çalışmaktadır. Diğer personel ise 08.30-17.30 saatleri arasında çalışmaktadır.

13. Kurumda personelin Hizmet İçi Eğitim, Ani Müdahale Birimi Eğitimi, Psikososyal Memur Eğitimi, Elektronik Güvenlik Sistemleri Eğitimi, Firarı Önleme Eğitimi, Kuruma Kabul İşlemleri Eğitimi, Ziyaret Kabul İşlemleri Eğitimi, Sertifikalı İlk Yardım Eğitimi, Mesleki Müdahale Teknik ve Taktikleri Eğitimi, Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi (UYAP) Ekranları Uygulayıcı Eğitimi, İnsan Hakları Eğitimi ve Hassas Gruplara Yaklaşım Eğitimi aldığı belirtilmiştir. Ancak personelin işkence ve kötü muameleyi inceleme ve belgelendirme konusunda eğitim almadığı anlaşılmıştır.

C. Özgürlüğünden Mahrum Bırakılan Kişiler

14. Kurum kapasitesi 1200 olup ziyaret tarihinde Kurumda 1221'i hükümlü, 89'u hükümözlü ve 50'si tutuklu olmak üzere toplam 1360 mahpus bulunmaktadır.

15. Kurumda yabancı uyruklu 6 mahpus bulunmaktadır.

16. Kurumda engelli 11 mahpus bulunmaktadır.

17. Kurumda kadın ve çocuk mahpus bulunmamaktadır.

III. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER

A. Fiziksel Koşullar

18. Kurum koşulları ve tek kişilik odalardan oluşmaktadır. Koşullar iki katlı olup koşuşun giriş katında mutfak, ortak alan, havalandırma, tuvalet ve banyo ve görüntülü görüşme kabini; üst katta ise yatakhane bulunmaktadır.

19. Ziyaret edilen bazı koşullarda yer yatağında yatan mahpuslar olduğu, bazı mahpusların dolabının olmadığı, tek kişilik dolapları 2 mahpusun kullandığı veya eşyalarını poşette muhafaza edenler olduğu görülmüştür.

20. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar Kuruma girişte yatak, yastık, battaniye ve nevresim takımı verildiğini ancak eskiyen eşyaların yenileriyle değiştirilmediğini, bazı yatakların eskidiğini ve bel ağrısına sebep olduğu ifade etmişlerdir. Ziyaret Heyeti tarafından bazı yatakların ortalarında çökme olduğu, dikişlerinin söküldüğü ve sararma meydana geldiği görülmüştür.

21. Kurumda koğuş içerisinde açılan kapı aracılığıyla havalandırma alanlarına erişilebilmektedir. İdare tarafından kapının havanın aydınlanmasıyla açıldığı ve kararmasıyla kapandığı belirtilmiştir. Görüşülen mahpuslar havalandırma alanını kullanabildiklerini ifade etmişlerdir. Tek kişilik odaların içerisinde ise havalandırma alanı bulunmamakta ve ortak havalandırma alanı kullanılmaktadır.

22. Koğuşların temizliği mahpuslar tarafından yapılmaktadır. İdare tarafından maddi durumu uygun olmayan mahpuslara temizlik malzemesi verildiği belirtilmiştir. Ziyaret edilen koğuşların genel olarak temiz olduğu görülmüştür.

23. Kurumda sigara kullanmayan mahpuslar için 2 koğuş tahsis edildiği öğrenilmiştir.

24. Kurumda engelli ve yaşlı mahpuslar için 1 koğuş ayrılmıştır. Koğuşun 2 katlı olduğu, alafanga tuvaletin yer aldığı ancak tutunma barı gibi erişilebilirliğe ilişkin düzenlemelerin bulunmadığı görülmüştür. Görüşülen mahpuslar bu koğuşta barınan ayağı ampute bir mahpusun merdivenlerden düştüğünü ifade etmişlerdir. İdare ile yapılan görüşmede engelli koğuşunda havalandırma alanı olduğu, tek katlı koğuşların havalandırma alanı olmadığı için engelli koğuşunun değiştirilemediği belirtilmiştir.

25. Kurumda 2 yumuşak oda bulunmaktadır. Odaların yumuşak malzeme ile kaplandığı, alaturka tuvaletin bulunduğu, kırılmaz cam özelliğine sahip pencere ile doğal ışığın sağlandığı ve yapay havalandırmanın bulunduğu görülmüştür. Ziyaret Heyeti tarafından yapılan incelemede kameraların mahremiyeti sağlayacak şekilde konumlandırıldığı görülmüştür. Yumuşak odanın temiz olmadığı gözlemlenmiş; İdare odanın uzun süredir kullanılmadığı belirtmiş ve odanın temizlenmesini sağlamıştır. İdare tarafından yumuşak odanın Kurum en üst amirinin bilgisi dâhilinde mahpusun sakinleşmesi için kullanıldığı ve yumuşak oda defterine kayıtların işlendiği belirtilmiştir. Yumuşak odaya ait kayıt defterinin eksiksiz tutulduğu, deftere göre bu odanın en son 29/12/2023 tarihinde kullanıldığı görülmüş, kamera kayıtları ile yapılan karşılaştırmada mahpusun yarım saat bu odada kaldığı anlaşılmıştır.

26. Kuruma soğuk ve sıcak su Afyonkarahisar Açık Ceza İnfaz Kurumu tarafından sağlanmaktadır. Otomasyon sistemi aracılığıyla kişi başı 150 litre soğuk su ve 50 litre sıcak su verildiği öğrenilmiştir. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar 2 hafta boyunca arızalardan kaynaklı sıcak ve soğuk su kesintilerinin yaşandığını ifade etmişlerdir. İdare tarafından su kesintilerinin altyapı kaynaklı olduğu ve çalışmaların devam ettiği belirtilmiştir.

27. Kurumda içerisinde 9 çamaşır makinesi ve 9 kurutma makinesi bulunan bir çamaşırhane yer almaktadır. Mahpuslar çamaşırklarını file usulü ile yıkama ve kurutma dâhil 25 TL'ye yıkatabilmektedir. Görüşülen mahpuslar talep edenlerin çamaşır yıkama hizmetini kullandıklarını, ancak yıkama süresinin kısa olmasından dolayı çamaşırklarının yeterli

temizlenmediğini ifade etmişlerdir. İdare tarafından çamaşır yıkama süresinin 30 dakika olduğu ama artırılabilmesi belirtilmiştir.

28. Kurumun ısıtılması Afyonkarahisar Açık Ceza İnfaz Kurumu tarafından merkezi ısıtma ile sağlanmaktadır. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar ısınmaya ilişkin herhangi bir şikâyette bulunmamıştır.

29. Kurumda 1 kantin bulunmakta olup mahpusların kantin siparişleri haftalık olarak alınmaktadır. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar kantindeki ürünlerin kalitesiz ve pahalı olduklarını, tek çeşit iç çamaşırı satıldığını ve uzun süredir diş fırçası satılmadığını ifade etmişlerdir. Bunun yanı sıra kantinde çorap, iç çamaşırı ve terlik satıldığı gerekçesiyle aileleri tarafından gönderilen bu eşyaların Kuruma kabul edilmediğini belirtmişlerdir. Kantinde yapılan incelemede 2 çeşit iç çamaşırı satıldığı ve kantin fiyat listesinde diş fırçası yer almasına rağmen bittiği için kantinde bulunmadığı anlaşılmıştır. Bununla birlikte Ziyaret Heyeti tarafından kantindeki ürün çeşitliliğinin yeterli olduğu görülmüş ve kantin fiyat listesinde yapılan incelemede fiyatların piyasa fiyatlarına benzer olduğu değerlendirilmiştir.

30. Görüşme yapılan mahpuslar tıraş makinesinin haftada bir koğuşa verildiğini, koğuşa kullandıktan sonra İdareye teslim ettiklerini ifade etmişlerdir.

31. Kurumda yatakhane hariç koğuşa içerisi, havalandırma alanları ve ihata duvarlarını gören 420 adet güvenlik kamerası bulunmaktadır. Elektrik kesintisi durumlarında jeneratörün devreye girdiği ve kamera kayıtlarının devam ettiği öğrenilmiştir. İdare tarafından kameraların kapasitesine göre kayıt süresinin 8 ay ile 1 yıl arasında değiştiği ve kamera odasında 7/24 görevli personelin bulunduğu belirtilmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından kamera kayıtları izlenmiş, geçmişe yönelik kayıtlarda en son 31/8/2023 tarihine ilişkin kayıtların (ziyaret tarihinden yaklaşık 10 ay öncesine ait) olduğu görülmüştür. Ziyaret Heyeti tarafından herhangi bir kör noktaya rastlanılmamış, ancak mahkûm kabul bölümündeki bekleme odasında kameranın olmadığı görülmüştür.

32. Kurumda haşere ve böceklerle karşı ilaçlamanın her ay düzenli olarak yapıldığı belirtilmiştir. Engelli koğuşunda yapılan görüşmede bir önceki ziyarette gözlemlenen tahtakurusu probleminin devam ettiği öğrenilmiştir. İdare Kurumun her ay düzenli olarak ilaçlandığını, bu sorunun sadece engelli koğuşunda olduğunu ve sorunu çözmek için bu koğuşun boşaltılarak ilaçlamanın yeniden yapılacağını ifade etmiştir. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar da ilaçlama yapılacağı için koğuşlarının değişeceğini ve eşyalarını topladıklarını belirtmiştir.

33. Kurumda yangın alarm sistemi ve yangın söndürme gereçlerinin bulunduğu görülmüştür.

B. Yönetim, Personelin Tutumu ve Şikâyet Prosedürleri

34. İdare tarafından Kuruma ilk giriş yapan mahpusların elle üst aramasının ve şüphe halinde detaylı aramanın yapıldığı, UYAP'a gerekli kayıtların girildiği, mahpusun eşyalarının X-Ray cihazından geçirildiği, koğuştta bulundurulamayacak ve fazla olan eşyaların emanete alındığı, Araştırma ve Değerlendirme Formu (ARDEF) ve Bireyselleştirilmiş İyileştirme Sistemi (BİSİS) Formunun doldurularak geçici koğuşa yerleştirildiği belirtilmiştir.

35. Kurumda mahkûm kabul kısmında aramalar için tek kullanımlık önlüklerin bulunduğu, 2 arama odası ve 1 bekleme odasının olduğu görülmüştür.

36. Mahkûm kabul kısmında, Kuruma giriş yapan mahpusu hak ve yükümlülükleri hakkında bilgilendirmek için farklı dillerde hazırlanmış Hükümlü ve Tutuklu El Kitabının, iyi hal değerlendirilmesine ilişkin tebliğ tebellüğ belgesinin ve ziyaretçi formu örneğinin bulunduğu görülmüştür.

37. İdare tarafından Kurumda sabah 08.00 ve akşam 20.00 olmak üzere 2 defa sayım yapıldığı belirtilmiştir.

38. İdare koğuş aramalarının ayda 2 defa ve ihtiyaç duyulması halinde yapıldığını, aramalarda personelin yaka kamerası kullanıldığını belirtmiştir. Görüşülen mahpuslar da aramaların İdarenin açıklamalarına benzer şekilde olduğunu ve koğuştan 1 mahpusun personele eşlik ettiğini ifade etmişlerdir.

39. İdare tarafından dilekçelerin günlük olarak sabah sayımında toplandığı, ayrıca yine mahpusların istedikleri zaman dilekçelerini görevli personele iletebildiği, İnfaz Biriminde dilekçelerin tamamının UYAP'a kaydedildiği ve toplanan dilekçelerin ilgili birimlere dağıtıldığı belirtilmiştir.

40. Görüşme gerçekleştirilen mahpusların geneli dilekçelerinin akıbetini bilmediklerini, dilekçe çıkış numarası talep edildiğini ama verilmediğini ifade etmişlerdir. İnfaz Biriminde yapılan incelemede dilekçelerin UYAP'a kaydedildiği, Kurum dışına yazılan dilekçelerin çıkışının yapıldığı görülmüştür.

41. Görüşülen mahpusların geneli Kurum personelinden memnun olduklarını ve kendilerine yardımcı olduklarını ifade etmişlerdir. Bazı mahpuslar ise Kurum Müdürü veya Cezaevi Savcısı ile görüşemediklerini belirtmişlerdir.

42. İdare tarafından son 1 yıl içerisinde 5 personel hakkında; verilen emir ve görevleri zamanında yapılmasında kayıtsızlık göstermek, görevine ilgisiz kalmak ve icra gibi konularda soruşturma yürütüldüğü belirtilmiştir. Kuruma son 1 yıl içerisinde işkence ve kötü muamele iddiasıyla başvuran mahpus olmadığı belirtilmiştir.

C. Beslenme

43. Kurumda mahpuslar ve personelin yediği yemekler Afyonkarahisar Açık Ceza İnfaz Kurumunda hazırlanmaktadır. Mahpuslara sabah, öğle ve akşam olmak üzere günde 3 öğün yemek ve mahpus başına günlük 2 ekmek verilmektedir. Yemek numuneleri ise 72 saat saklanmaktadır. İncelenen bilgi ve belgelerden vejetaryen, diyabet, çölyak ve mahpusların sağlık durumlarına göre diyet yemek verildiği görülmüştür.

44. Görüşme gerçekleştirilen mahpusların geneli yemeklerin yeterli ve doyurucu olduğunu, bazı mahpuslar ise yemek porsiyonlarının az ve lezzetsiz olduğunu ifade etmişlerdir. Ziyaret Heyeti tarafından ziyaret süresince 2 gün öğle yemeği Kurumda yenilmiş, yemeklerin lezzet ve çeşit açısından yeterli olduğu ve yemek listesinde yapılan incelemeden de çeşitlilik açısından uygun olduğu değerlendirilmiştir.

45. İdare tarafından Kurumda içme suyu için şebeke suyu kullanılabildiği ya da kantinden ambalajlı su satın alınabildiği belirtilmiştir. Görüşülen mahpuslar da benzer şekilde suyu temin ettiklerini ifade etmiştir. İncelenen bilgi ve belgelerden Kurumdaki şebeke suyunun ayda 1 defa analizinin yapıldığı ve 17/2/2005 tarihli ve 25730 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan İnsani Tüketim Amaçlı Sular Hakkında Yönetmelik’e uygun olduğu anlaşılmıştır.

46. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar kantindeki gıda ürün çeşitliliğinin az olduğunu ve talep ettikleri ürünlere erişemediklerini ifade etmişlerdir. İdare tarafından ürün dağıtımındaki stokların yetersiz olmasından dolayı bazen mahpusların talep ettikleri ürünlere erişemedikleri belirtilmiştir.

D. Sağlık Hizmetleri

47. Kurum revirinde 1 aile hekimi ve 1 diş hekimi 08.30-17.30 saatleri arasında çalışmaktadır.

48. Kurum revirinde 2 müşahede odası, 1 bekleme odası, 1 muayene odası ve 1 ilaç ve tıbbi malzemelerin muhafaza edilmesi için oda bulunmaktadır.

49. Revire gelen mahpusların beklemesi için 1 bekleme odası olduğu ve kamera bulunduğu görülmüştür.

50. Revirde muayene ve ilaç dağıtımı gibi işlemler yürütülmekte ve gerekli durumlarda hastaneye sevkler yapılmaktadır. Acil bir durum olduğunda 112 Acil Çağrı Merkezinin arandığı ve hastaneye sevk yapıldığı belirtilmiştir. İdare tarafından haftalık

yaklaşık 450 mahpusun revire çıktığı, gerektiğinde hastaneye sevklerin yapıldığı, ziyaret tarihi itibarıyla 250 mahpusun sevk beklediği ifade edilmiştir.

51. Revirde acil durum çantası bulunmakta olup içerisinde gerekli malzemelerin bulunduğu görülmüştür.

52. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar tarafından haftada bir gün revir günü olduğu, acil durumlarda gün beklenmeksizin muayene olabildikleri, muayene sırasında infaz ve koruma memurunun odada bulunduğu ve hastaneye sevk için bekleyenler olduğu ifade edilmiştir. Acil bir durumda koğuştaki acil durum butonu ile personele haber verdiklerini belirtmişlerdir.

53. İdare muayene sırasında revirde görevli 1 infaz ve koruma memurunun odada bulunduğunu, hekimin talebi halinde odadan çıktığını ifade etmiştir. Ayrıca İdare tarafından jandarma personelinin sayısının yetersiz olmasından dolayı bazen hastaneye sevklerin gecikebildiği belirtilmiştir.

54. Kuruma psikiyatri ve dâhiliye hekiminin ayda 1 defa yarım gün geldiği öğrenilmiştir.

55. Kurumda yıllık olarak tüberküloz taraması yapıldığı belirtilmiştir.

56. Hekim tarafından reçete edilen ilaçların eczanelerden temin edildiği, ilaçların mahpusların ismi ve koğuşuna göre tasnif edildiği ve kilitli dolaplarda muhafaza edildiği görülmüştür. Ziyaret Heyeti tarafından son kullanma tarihi geçen ilaca rastlanılmamıştır. İdare tarafından ilaçların mahpusa imza karşılığı teslim edildiği, psikiyatrik ilaçların günlük olarak verildiği ve içilip içilmediğinin kontrol edildiği, diğer ilaçların ise mahpusa teslim edildiği belirtilmiştir. Ziyaret tarihi itibarıyla psikiyatrik ilaç kullanan 254 mahpus olduğu öğrenilmiştir.

57. Sağlık servisinde 1 diş hekimi odası olup, odada diş muayenesi yapmak için 2 diş ünitesi, röntgen cihazı, sterilizasyon makinası bulunmaktadır. Diş hekimine 1 infaz ve koruma memuru yardımcı olmaktadır. Kurumda diş çekimi, dolgu, kanal tedavisi gibi işlemlerin yapıldığı, günlük ortalama 10-20 mahpusun muayene edildiği ve protez gibi işlemler için mahpusun hastaneye sevk edildiği öğrenilmiştir. Görüşülen mahpuslar Kurumda diş muayenesi yapıldığını ve gerektiğinde hastaneye sevk edildiklerini ancak diş hastanesine sevklerinin uzun sürdüğünü belirtmiştir.

E. Psikososyal Servis Hizmetleri

58. Psikososyal serviste 4 psikolog, 1 sosyal çalışmacı ve 3 infaz ve koruma memuru 08.30-17.30 saatleri arasında görev yapmaktadır. Burada görevli olan infaz ve koruma memurlarının daimi olarak bu serviste çalıştıkları öğrenilmiştir.

59. Psikososyal serviste 2 psikolog odası, 1 sosyal çalışmacı odası, 1 grup çalışması odası ve 1 sosyal market bulunmaktadır. Grup çalışmalarının yapıldığı odada sıralar ve projeksiyon sistemi bulunduğu, odanın duvarlarında mahpuslar tarafından yapılan resimlerin yer aldığı görülmüştür.

60. Psikososyal servis tarafından son 1 yıl içerisinde 3357 mahpusla bireysel görüşme yapıldığı, bireysel ve grup çalışmalarının yürütüldüğü ve iyileştirme planı hazırlandığı belirtilmiştir. Ayrıca ARDEF aracılığıyla risk değerlendirmesi yapıldığı, intihar etme riski veya kriz döneminde olan mahpuslarla düzenli görüşmelerin yapıldığı belirtilmiştir.

61. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar psikolog ile görüşebildiklerini ve herhangi bir şikâyetlerinin olmadığını ifade etmişlerdir.

62. Kurumda maddi veya kıyafet yardımı ihtiyacı bulunan mahpuslar için Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlükleri, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı, Belediyeler, Türk Kızılay'ı ve sivil toplum kuruluşları ile iletişime geçilerek ihtiyaçların karşılanmaya çalışıldığı belirtilmiştir. Kurumda sosyal market olarak adlandırılan 1 odada çeşitli kuruluşlardan bağışlanan kıyafet ve ayakkabıların bulunduğu ve ihtiyaç duyan mahpuslara verildiği ifade edilmiştir. Kurumda son 1 yıl içerisinde 133 mahpusa kıyafet yardımı yapıldığı öğrenilmiştir.

63. Manevi rehberlik biriminde 1 din hizmetleri uzmanı, 3 imam hatip, 1 Kur'an Kursu öğreticisi görevlidir. Ayda 2 konferansın düzenlendiği, özel gün ve dini bayramlarda etkinlikler yapıldığı ve videolar hazırlanıp merkezi yayın sistemi aracılığıyla mahpuslarla paylaşıldığı belirtilmiştir.

F. Eğitsel, Kültürel, Sosyal, Sportif ve Mesleki Faaliyetler

64. Eğitim ve öğretim servisinde 3 öğretmen ve 3 infaz ve koruma memuru hafta içi 08.30-17.30 saatleri arasında görev yapmaktadır.

65. Ziyaret tarihinde Kurumda 69 mahpusun açık öğretim ortaokuluna, 341 mahpusun açık öğretim lisesine, 23 mahpusun Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesine, 9 mahpusun Atatürk Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesine, 8 mahpusun İstanbul Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesine, 4 mahpusun Ankara Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesine, 8 mahpusun ise Mesleki Eğitim Merkezine devam ettiği belirtilmiştir.

66. Kurumda Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi tarafından düzenlenen sınavlara mahpusların katılım sağladığı öğrenilmiştir.

67. Kütüphanede 2 infaz ve koruma memuru hafta içi 08.30-17.30 saatleri arasında görev yapmaktadır. Kütüphanede 6975 kitap yer aldığı, yabancı dilde kitapların bulunduğu, kütüphanenin geniş ve düzenli olduğu görülmüştür.

68. Mahpuslar posta, kargo, sevk veya ziyaretçisi tarafından getirilen 5 kitap ve 2 dergi ile Kurum kütüphanesinden de 3 kitap olmak üzere toplam 10 kitabı koğuşlarında bulundurabilmektedirler. Ders kitapları ve dini kitaplar bu sınıra dâhil değildir. Mahpusların Kurum kütüphanesinden 15 günde bir 3 kitap değişimi yapabildiği ve Afyonkarahisar Gedik Ahmet Paşa İl Halk Kütüphanesinden de 15 günde bir 3 kitap talep edebildikleri öğrenilmiştir. Açık öğretim ortaokulu ve açık öğretim lisesine devam eden mahpusların kitaplarının il halk kütüphanesinden, açık öğretim fakültelerine devam eden mahpusların kitaplarının ise kendileri veya ziyaretçileri aracılığıyla temin edildiği öğrenilmiştir. Ayrıca mahpuslar yasaklı yayın olmamak koşuluyla dergi veya gazeteye abone olabilmektedirler. Görüşülen mahpuslar kütüphaneye ve kitaplara erişim konusunda bir sorun yaşamadıklarını, koğuşlarda kitap bulundurabildiklerini ifade etmişlerdir.

69. İdare tarafından iletilen bilgi ve belgelerden 2024 yılı içerisinde Kurumda ahşap yakma tekniği, resim sanat eğitimi, yağlı boya resim, bağlama, genel muhasebe, İngilizce A1 seviyesi, Kur'an-ı Kerim okuma, iş güvenliği ve işçi sağlığı, doğalgaz yakıtlı kalorifer ateşçisi, plastik boru tesisatçısı kurslarının düzenlendiği ve toplam 587 mahpusun katılım sağladığı görülmüştür. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar Kurumda Kur'an-ı Kerim, İngilizce, bağlama, resim, ebru gibi kursların düzenlendiğini, iyi halli olan mahpusların katılım sağlayabildiğini ifade etmişlerdir.

70. Kurumda 1 odanın sanat atölyesi kapsamında ayrıldığı ve resim kursları için kullanıldığı görülmüştür.

71. Kurumda 1 odanın bilgisayar kursu için ayrıldığı, odada 17 bilgisayarın bulunduğu, ayrıca mahpusların sınavlara girmek için de bu odayı kullandığı öğrenilmiştir.

72. Kurumda 1 konferans salonu bulunduğu, salonun geniş ve temiz olduğu görülmüş; İdare tarafından salonun tadilatının yeni tamamlandığı ve yakın zamanda kullanılmaya başlanılacağı ifade edilmiştir.

73. Kurumda 1 açık ve 1 kapalı spor salonunun bulunduğu görülmüştür. Görüşülen mahpuslar haftada 1 açık ve 1 kapalı olmak üzere spor salonlarını 30'ar dakika kullanabildiklerini ifade etmişlerdir.

74. İş yurdu faaliyetleri kapsamında Kurumda kantin, çamaşırhane, fotoğrafhane, fotokopi, terzi ve tekstil atölyesinin bulunduğu, bu bölümlerde 11 personel ve 26 mahpusun çalıştığı öğrenilmiştir.

G. Dış Dünya ile İletişim

75. Kurumda 6 açık görüş alanının bulunduğu, duvarlara çizgi film karakterlerinin resmedildiği, yeterli fiziksel kapasiteye sahip olduğu görülmüştür. Bu alanda saatin asılı olmadığı, mahpuslara süre hakkında bilgiyi personelin verdiği öğrenilmiştir. İdareye durum aktarılmış; bu alana saat takılacağı İdare tarafından belirtilmiştir.

76. Kurumda 4 kapalı görüş alanının ve her alanda 9 görüşme kabininin bulunduğu, duvarlarda görüşmelerin kayıt altına alındığını içeren afişlerin asılı olduğu görülmüştür.

77. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar açık görüş hakkından ayda bir defa 1 saat, kapalı görüş hakkından haftada bir defa 1 saat faydalanabildiklerini belirtmişlerdir.

78. Kurumda 18 ankesörlü telefon bulunduğu ve haftada bir 10 dakika olmak üzere kullanıldığı öğrenilmiştir. Genelde tek kişilik odalarda kalan mahpusların ankesörlü telefonu kullandığı, koğuşlarda kalan mahpusların ise görüntülü görüşme cihazını kullandığı öğrenilmiştir. Görüntülü görüşme kabinlerinin içerisine görüşmelerin izlendiği ve kayıt altına alındığına ilişkin afişlerin asılı olduğu görülmüştür.

79. Kurum televizyonunda haber, belgesel, müzik ve spor kanalı olmak üzere çeşitli kanalların bulunduğu görülmüştür. İdare tarafından paylaşılan belgelerden 1'i bilgilendirme ve sinema kanalı olmak üzere televizyonda toplam 34 kanalın yer aldığı öğrenilmiştir.

80. Kurumda 6 eş görüşme odası bulunmaktadır. Odada yatak, buzdolabı, masa, sandalye, televizyon bulunduğu ve acil durum butonun çalışır olduğu görülmüştür. Son 1 yıl içerisinde 155 mahpusun eş görüşme odasından faydalandığı öğrenilmiştir.

81. Kurumda 8 avukat görüş odasının bulunduğu, odalarda izleme ve dinlemenin yapılmadığı görülmüştür.

82. Kurumda 4 Ses ve Görüntü Bilişim Sistemi (SEGBİS) cihazının olduğu, aktif olarak kullanıldığı görülmüş ve odalardaki sesin dışarıdan duyulmadığı anlaşılmıştır.

IV. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER

A. Değerlendirme

83. TİHEK'in UÖM kapsamında yürüttüğü faaliyetlerinin temeli ziyaret edilen kurumlarla pozitif yönde geliştirilecek iletişim doğrultusunda iş birliği esasına dayanmaktadır. Kurum tarafından, Ziyaret Heyetinin bütün bölümlere bekletilmeksizin erişimi sağlanmıştır. Bu

çerçeve, Kurum Müdürünün ve Kurum personelinin ziyaret esnasında gösterdiği iş birliğine açık tutumları Ziyaret Heyeti tarafından memnuniyetle karşılanmıştır.

B. Önceki Ziyarete Verilen Tavsiyelerin Takibi Bağlamında Tespit ve Gözlemler

84. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu tarafından 28-29/7/2022 tarihlerinde Afyonkarahisar 1 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna habersiz bir ziyaret düzenlenmiştir. Ziyarete ilişkin gözlem ve tavsiyeler 2022/66 sayılı rapor ile kamuoyuna duyurulmuştur. Merkeze daha önce verilen tavsiyelerin yerine getirilmesine ilişkin tespitler aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

TAVSİYELER	TAVSİYE VERİLEN KURUM VE YERİNE GETİRİLME	AÇIKLAMA
Kurumda hassas grupların bulunduğu ve personelin hassas gruplara yaklaşım konusunda herhangi bir eğitim almadığı belirtildiğinden personelin hizmet içi eğitim müfredatına “hassas gruplara yönelik muamele” konusunun dâhil edilmesi,	<i>Kurum İdaresi</i>	Kurum personeli hassas gruplara yaklaşım konusunda eğitim almıştır.
	<i>Yerine Getirildi</i>	
Yumuşak odalarda gerekli tadilatların yapılması ve odalarda bulunan kameraların görüş açılarının mahremiyeti sağlayacak şekilde değiştirilmesi,	<i>Kurum İdaresi</i>	Yumuşak odalarda gerekli tadilatların yapıldığı ve kameraların mahremiyeti sağlayacak şekilde konumlandırıldığı görülmüştür.
	<i>Yerine Getirildi</i>	

<p>Kurumda genel olarak sinek sorunu olduğu görüldüğünden; Afyonkarahisar Kampüs Açık Ceza İnfaz Kurumu ile iletişime geçilerek ilaçlama sıklığının artırılması ve daha etkili ilaçlar kullanılarak ilaçlamanın yapılmasının talep edilmesi,</p>	<p><i>Kurum İdaresi</i></p>	<p>Kurumda ilaçlamanın her ay düzenli olarak yapıldığı öğrenilmiş ve ziyaret sırasında da herhangi bir sinek sorunu ile karşılaşılmamıştır.</p>
<p>Engelli koğuşundaki tahtakurusu problemini çözmek için sorunun kaynağının tespit edilmesi ve ilaçlamanın ardından tekrarlamaması için gerekli önlemlerin alınması,</p>	<p><i>Yerine Getirildi</i></p>	<p>Engelli koğuşunda yapılan görüşmede tahtakurusu probleminin devam ettiği öğrenilmiştir. İdare tarafından Kurumun her ay düzenli olarak ilaçlandığı, bu sorunun sadece engelli koğuşunda olduğu ve sorunu çözmek için bu koğuşun boşaltılarak ilaçlamanın yeniden yapılacağı ifade edilmiştir. Görüşülen mahpuslar da ilaçlama yapılacağı için koğuşlarının değişeceğini belirtmiştir.</p>
<p>Mahpusların saç ve sakal tıraşlarının kendi taleplerine bırakılması ve Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'nün 9/11/2021 tarihli yazısı doğrultusunda mahpusların da ücreti karşılığında berberhaneden faydalandırılmasına başlanması,</p>	<p><i>Kurum İdaresi</i></p>	<p>İdare tarafından güvenlik zafiyeti oluşturacağı gerekçesiyle mahpusların berberhaneyi kullanmadıkları belirtilmiştir. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar tıraş makinesinin haftada bir koğuşa verildiğini, koğuşta kullandıktan sonra İdareye teslim ettiklerini ifade etmişler ve bu konuda herhangi bir şikâyette bulunmamışlardır.</p>

Mahpusların çamaşırlarının daha yüksek derece ile uzun programda yıkanması,	<i>Kurum İdaresi</i>	Bir önceki ziyaret raporunda çamaşır yıkama süresinin 14 dakika olduğu ve sürenin 30 dakikaya artırıldığı öğrenilmiştir. Görüşülen mahpuslar yıkama süresinin kısa olmasından dolayı çamaşırlarının yeterli temizlenmediğini yinelemişlerdir.
	<i>Kısmen Yerine Getirildi</i>	
Mahpuslara kurşun kalem satılmasına rağmen kalem tıraşın güvenlik nedeniyle satılmadığı öğrenildiğinden mahpusların yazılı iletişim kurabilmeleri hususunda alternatif çözümler üretilmesi,	<i>Kurum İdaresi</i>	Kantinde kalem tıraşa ihtiyaç duyulmayan kalem satıldığı öğrenilmiştir.
	<i>Yerine Getirildi</i>	
Görüntülü görüşme esnasında görüntünün gitmesi ancak sürenin devam etmesi nedeniyle mahpusların yasal görüş sürelerini kullanamadığı öğrenildiğinden sistemdeki arızaların giderilmesi için gerekli çalışmaların yapılması,	<i>Kurum İdaresi</i>	Görüşme gerçekleştirilen mahpusların hiç biri bu yönde bir şikâyetle bulunmamıştır.
	<i>Yerine Getirildi</i>	
Görüntülü görüşmelerin izlendiği ve kaydının alındığı konusunda mahpusların hem	<i>Kurum İdaresi</i>	Görüntülü görüşme kabinlerinin içerisine görüşmelerin izlendiği ve kayıt

sözlü hem de yazılı olarak bilgilendirilmesi, yazılı bilgilendirmenin düzenli olarak Kurum yayınından veya görüntülü görüşme kabininin üzerine asılarak yapılması,	<i>Yerine Getirildi</i>	altına alındığına ilişkin afişlerin asılı olduğu görülmüştür.
Mahpusların ziyaret sürelerinin artırılması hususunun yeniden değerlendirilmesi,	<i>Kurum İdaresi</i>	Açık ve kapalı görüş sürelerinin 1 saate çıkarıldığı öğrenilmiştir.
	<i>Yerine Getirildi</i>	
Mahpusların alabileceği dergilerin listesinin hazırlanması, talep halinde ücreti karşılığında dergilerin satın alınması ve gazetelerin spor bölümündeki sayfaların koparılmadan mahpuslara teslim edilmesi,	<i>Kurum İdaresi</i>	Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar yasaklı yayın olmamak koşuluyla dergi veya gazetelere abone olabildiklerini belirtmiş ve herhangi bir şikâyetle bulunmamışlardır.
	<i>Yerine Getirildi</i>	
Kurumda açılan kursların sayısının artırılması, ekonomik getirisi olabilecek sanatlara mahpusların meslek edinimi kapsamında yer verilmesi,	<i>Kurum İdaresi</i>	İdare tarafından iletilen bilgi ve belgelerden 2024 yılı içerisinde Kurumda ahşap yakma tekniği, resim sanat eğitimi, yağlı boya resim, bağlama, genel muhasebe, İngilizce A1 seviyesi, Kur'an-ı Kerim okuma, iş güvenliği ve işçi sağlığı, doğalgaz yakıtlı kalorifer ateşçisi, plastik boru tesisatçısı kurslarının düzenlendiği ve toplam 587 mahpusun katılım sağladığı görülmüştür.
	<i>Yerine Getirildi</i>	

Hastaneye sevk edilen mahpusların gecikme olmaksızın götürülmesinin sağlanması için ilgili kurumlarla gerekli yazışmaların yapılması ve sürecin takip edilmesi,	<i>Kurum İdaresi</i>	Ziyaret kapsamında görüşülen mahpusların hastaneye yapılan sevklerde bekleme olduğu yönünde şikâyetleri devam etmektedir. İdare tarafından da 250 mahpusun sevk beklediği ve jandarma personelinin sayısının yetersiz olmasından dolayı bazen hastaneye sevklerin gecikebildiği belirtilmiştir.
	<i>Yerine Getirilmedi</i>	
Kurum revirinde bulunan ilaçların düzenli kontrollerinin sağlanması, son kullanma tarihleri geçen ilaçların bulundurulmaması ve kutusundan çıkarılıp başka kaplara konulan ilaçların kaplarının üzerine son kullanma tarihlerinin de yazılması,	<i>Kurum İdaresi</i>	Bir önceki ziyaret raporundaki tavsiye kapsamında İl Sağlık Müdürlüğü ile iletişime geçilerek son kullanma tarihi geçen ilaçların imha edildiği öğrenilmiştir. Ziyaret esnasında yapılan incelemede ise son kullanma tarihi geçen herhangi bir ilaca rastlanılmamıştır.
	<i>Yerine Getirildi</i>	
Sağlık servisindeki bekleme odasına güvenlik kamerasının yerleştirilmesi,	<i>Kurum İdaresi</i>	Sağlık servisindeki bekleme odasına güvenlik kamerasının yerleştirildiği görülmüştür.
	<i>Yerine Getirildi</i>	
Psikososyal servisin düzenli aralıklarla mahpuslarla görüşmeler gerçekleştirmesi, ayrıca görüşme talep eden mahpusların da gecikme olmaksızın taleplerinin karşılanması,	<i>Kurum İdaresi</i>	Psikososyal servis tarafından son 1 yıl içerisinde 3357 mahpusla bireysel görüşme yapıldığı, bireysel ve grup çalışmalarının yürütüldüğü ve iyileştirme planı yapıldığı öğrenilmiştir. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar da psikolog ile görüşebildiklerini ve herhangi bir şikâyetlerinin olmadığını belirtmişlerdir.
	<i>Yerine Getirildi</i>	

Yemek menülerinin, her mahpusun sağlıklı ve güçlü olması için yeterli besin değeri içerecek şekilde hazırlanması ve öğünlerinin dengeli bir şekilde dağılımına özen gösterilmesi amacıyla yemek iâşe bedellerinin artırılmasının sağlanması,	<i>Adalet Bakanlığı</i>	Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü tarafından iletilen bilgi ve belgelere göre; ceza infaz kurumlarında bulunan mahpuslara dağıtımı yapılan yemeklerin günlük kalori miktarının Sağlık Bakanlığı ve Adalet Bakanlığı tarafından birlikte kararlaştırıldığı, söz konusu kalori miktarını teminen ceza infaz kurumlarının günlük asgari beslenme ihtiyacının belirlendiği, bu kapsamda 26/05/2005 tarihli ve 25978 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Hükümlü ve Tutuklular ile Ceza İnfaz Kurumu Personelinin İâşe Yönetmeliği’nin 4’üncü ve 5’inci maddesi uyarınca günlük iâşe bedelinin artırıldığı belirtilmiştir.
	<i>Yerine Getirildi</i>	
Akıllı Teknolojilerin Ceza İnfaz Kurumlarına Entegrasyonu Projesi (ACEP) kapsamında kurulumu gerçekleştirilen cihazlarda tarafların görebileceği şekilde görüşmelerin izlendiği ve kayıt altına alındığı ile ilgili uyarı yapılması,	<i>Adalet Bakanlığı</i>	Görüntülü görüşme kabinlerinin içerisine görüşmelerin izlendiği ve kayıt altına alındığına ilişkin afişlerin asılı olduğu görülmüştür.
	<i>Yerine Getirildi</i>	

<p>Mahpuslar, ceza infaz kurumlarına kabul edildikleri andan itibaren kaldıkları odalar onların meskenleri olmaktadır. Vakitlerinin tamamını odalarında ve odanın avlusunda geçirmektedirler. Mahpusların ekonomik imkânları ve durumları da göz önünde bulundurulduğunda elektrik faturaları mahpuslar üzerinde ağır bir külfet oluşturmaktadır. Bu doğrultuda ceza infaz kurumlarının Mesken abone grubuna dâhil edilmesi hususunun değerlendirilmesi,</p>	<p><i>Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu</i></p>	<p>Mahpuslar tarafından karşılanabilecek nitelikte bulunan elektrik giderlerinin mesken birim fiyatları üzerinden ücretlendirilmesi yönündeki düzenleme yürürlüğe girmiştir.</p>
<p>Kuruma her hafta farklı diş hekiminin görevlendirilmesinin hasta takibi ve etkili tedavi açısından zorluklara neden olduğu anlaşıldığından; Kuruma yapılan görevlendirmelerde düzenli olarak aynı diş hekimlerinin seçilmesine özen gösterilmesi,</p>	<p><i>Afyonkarahisar İl Sağlık Müdürlüğü</i></p>	<p>Kurumda kadrolu diş hekiminin görev yapmaya başladığı belirtilmiştir.</p>
	<p><i>Yerine Getirildi</i></p>	

Hastaneye sevk edilen mahpusların gecikme olmaksızın götürülmesinin sağlanması,	<i>Afyonkarahisar İl Jandarma Komutanlığı</i>	Ziyaret kapsamında görüşme yapılan mahpusların hastaneye yapılan sevklerde bekleme olduğu yönünde şikâyetleri devam etmektedir. İdare tarafından da 250 mahpusun sevk beklediği ve jandarma personelinin sayısının yetersiz olmasından dolayı bazen hastaneye sevklerin gecikebildiği belirtilmiştir.
	<i>Yerine Getirilmedi</i>	

C. Tavsiyeler

1. Kurum İdaresine Yönelik Tavsiyeler

1. Kurum personeline işkence ve kötü muameleyi inceleme ve belgelendirme konusunda eğitim verilmesi³,
2. Kurumda her mahpusun tek kişilik dolaba sahip olmasının sağlanması,
3. Kurumda mahpusların eskiyen yataklarının değiştirilmesi⁴,
4. Mahpusların aileleri tarafından gönderilen iç çamaşırı ve terlik gibi eşyalarının gerekli kontrollerin yapılmasının ardından mahpuslara teslim edilmesi⁵,

³ “İnsani bir cezaevi sisteminin temel taşı, mahkûmlarla ilişkilerinde doğru yaklaşımın ne olması gerektiğini bilen, işini sadece bir görev değil meslek olarak gören, iyi seçilmiş ve eğitilmiş cezaevi personeli olmuştur.” Bkz. Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi (CPT), 11. Genel Rapor, CPT/Inf(2001)16, para.26.

⁴ Birleşmiş Milletler Mahpusların Islahı İçin Asgari Standart Kurallar (Nelson Mandela Kuralları), Kural 21: “Her mahpusa, yerel ve ulusal standartlara uygun olan ve verildiği anda temiz bulunan, iyi korunan ve temizliğin sağlanmasına yetecek sıklıkta değiştirilen tek kişilik ve yeterli büyüklükte bir yatak sağlanır.”

⁵ 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun’un “Hükümlüye dışarıdan gönderilen hediye kabul etme hakkı” başlıklı 69’uncu maddesi şöyledir: “Kapalı ceza infaz kurumlarındaki hükümlü, iki ayda bir kez, ayrıca dinî bayram, yılbaşı veya kendi doğum günlerinde dışarıdan gönderilen ve kurum güvenliği için tehlikeli olmayan bir hediye kabul etme hakkına sahiptir. Çocuk ve altmış beş yaşını tamamlamış hükümlüler ile beraberinde çocuğu bulunan kadın hükümlüler, idare ve gözlem kurulu tarafından alınacak karar doğrultusunda belirtilen zaman dilimi dışında da hediye kabul edebilir.”

Ceza İnfaz Kurumlarında Bulundurulabilecek Eşya ve Maddeler Hakkında Yönetmelik’in “Giyim eşyaları” başlıklı 7’inci maddesi şöyledir: “Hükümlülerin koğuş, oda ve eklentilerinde üç çift ayakkabı, bir çift terlik, bir adet kemer ve gerektiği kadar iç çamaşırı ve çorap ile aynı tür eşyadan 6 adedi geçmeyecek ve toplamda 30 parçayı aşmayacak şekilde; başörtüsü, fular, içlik, havlu, bornoz, palto, manto, mont, ceket, hırka, pantolon, etek, elbise, eşofman, gömlek, kazak, pijama, tişört, kravat, kaşkol, 25/11/1925 tarihli ve 671 sayılı Şapka İktisası Hakkında Kanuna aykırı olmayan bir adet şapka bulundurulmasına izin verilir. Hükümlüler; ceza infaz kurumu dışından getirilmesine izin verilen giyim eşyalarından eskiyenlerini, yenileriyle değiştirebilir.”

Ayrıca Anayasa Mahkemesine göre ceza infaz kurumlarının güvenliğini sağlamak için aileler tarafından mahpuslara kıyafet teslimine yönelik olarak kısıtlayıcı düzenlemeler yapılması makul olmakla birlikte müdahalenin demokratik toplum düzeninin gereklerine uygun olabilmesi, müdahale için seçilen aracın ceza infaz kurumunun güvenliğinin sağlanması amacıyla ulaşılabilirliği bakımından elverişli olmasına bağlıdır. Bu çerçevede

5. Kurumda engelli ve yaşlı mahpuslar için ayrılan koşuştaki tuvalet alanına tutunma barı yaptırılarak erişilebilirlik standartlarına uygun hale getirilmesi⁶,

6. Engelli koşuştaki tahtakurusu problemini çözmek için sorunun kaynağının tespit edilmesi ve ilaçlamanın ardından tekrarlanmaması için gerekli önlemlerin alınması **tekiden**,

7. Kurumdaki su kesintisi problemini çözmek için ilgili kurumlarla irtibatın sağlanması,

8. Mahpusların çamaşırlarının temiz olmasını sağlayacak şekilde uzun programda yıkanması,

9. Kantinde satılan ürünlerin tedarikinin düzenli olarak takip edilmesi,

10. Mahkûm kabul bölümündeki bekleme odasına kamera takılması,

11. Kurum dışına gönderdikleri dilekçelerinin akıbetini takip edebilmeleri için mahpuslara dilekçe belge sayısının bildirilmesi⁷,

12. Kurum Müdürü veya Kurum İkinci Müdürünün talep ve şikâyetleri dinlemek için belirli bir program dâhilinde mahpuslarla görüşmesi⁸,

13. Hastaneye sevk edilen mahpusların gecikme olmaksızın götürülmesinin sağlanması için ilgili kurumlarla gerekli yazışmaların yapılması ve sürecin takip edilmesi **tekiden**,

14. Açık görüş alanında duvarda saat bulundurulması
hususları tavsiye edilmektedir.

Mahkeme, Kuruma teslim edilen iç çamaşırlarının uygun yöntemlerle denetlenerek mahpusa verilmemesinin kurum ile mahpus arasındaki çatışan menfaatlerin dengelenmesi çabasına girilmeden kurum güvenliğinin sağlanması amacına öncelik verilmesi anlamına geleceğini, ceza infaz kurumlarının güvenliğini sağlayacak tedbirlerin alınması konusunda kamusal makamların geniş takdir yetkileri bulunsa da alınacak tedbirlerin mahpusların tutulma hâlinin gerektirdiğinin ötesinde fiziksel ve ruhsal bütünlüklerinin bozulmasına neden olmaması gerektiğini vurgulamaktadır (Anayasa Mahkemesi, *Mehmet Erdoğan*, B. No: 2019/18371, 16/11/2022, para.16-17.).

⁶ Nelson Mandela Kuralları, Kural 13: “*Hapishane idareleri fiziksel, zihinsel ya da diğer engelleri olan mahpusların hapishane yaşamına eşitlik temelinde tam ve etkili bir şekilde erişimini sağlayacak makul barınma koşullarını, tam olarak sağlar ve o koşullarda düzenlemeler yapar.*”

⁷ Nelson Mandela Kuralları, Kural 57: “*Her talep veya şikâyet ivedilikle ele alınır ve gecikmeden yanıtlanır. Talep veya şikâyetin reddedilmesi veya aşırı gecikme durumunda, şikâyet eden bu durumu yargıya veya diğer bir makama taşıyabilir.*”

29/3/2020 tarihli ve 31083 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik’in “Hükümlüler ile yakınları ve ilgililerin bilgilendirilmesi” başlıklı 56’ncı maddesi şöyledir: “(...) Hükümlüye, kurum en üst amirine veya görevlendirdiği bir personele, talep veya şikâyetlerini her gün bildirme olanağı tanınır. Talep veya şikâyetler, ilgisine veya konusuna göre yargı mercilerine veya diğer yetkili makamlara iletilir. Talep veya şikâyet konusu başvurunun sonucu hakkında hükümlü, geciktirilmeden bilgilendirilir.(...)”

⁸ Nelson Mandela Kuralları, Kural 56.1: “*Her mahpus ceza infaz kurumu müdürüne veya temsilciliğini yapmaya yetkili ceza infaz kurumu personeline her gün istek veya şikâyette bulunma fırsatına sahip olmalıdır.*”

2. Afyonkarahisar İl Jandarma Komutanlığına Yönelik Tavsiye

15. Hastaneye sevk edilen mahpusların gecikme olmaksızın götürülmesinin sağlanması **tekiden**⁹

hususları tavsiye edilmektedir.

3. Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne Yönelik Tavsiyeler

16. Kurumun kapasite üstü hizmet verdiği için bazı mahpusların yer yatağında yattığı, dolap sayısının yetersiz olduğu ve sağlık hizmetlerine erişimde gecikme yaşanabildiği ve buna bağlı olarak Kurumdaki yaşam kalitesinin düştüğü tespit edilmiş olup bu çerçevede kalabalıklaşma sorununun giderilmesine yönelik çalışmalar yapılması,

17. Ülke çapında inşa edilecek ceza infaz kurumlarında engelli, hasta, yaşlı gibi hassas gruba mensup mahpusların durumlarının gözetilerek havalandırma alanına sahip tek katlı koşulların bulundurulmasının değerlendirilmesi

hususları tavsiye edilmektedir.

⁹ Nelson Mandela Kuralları, Kural 27: “Özel bir tedaviye ya da ameliyata ihtiyacı olan mahpuslar, uzmanlaşmış kurumlara ya da sivil hastanelere nakledilir. Bir hapislinin kendi hastane olanakları varsa, mahpuslar uygun tedavi ve bakım için sevk edildiklerinde bu birimler yeterli insan gücü ve donanıma sahip olur.”

10.12.2024

KARŞI OY GEREKÇESİ

Karar Adı : Afyonkarahisar 1 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Takip Ziyareti
Raporu Kurul Kararı
Karar Numarası : 2024/1228

İlgili raporun yazımında kurumsal bir anlatım tarzının yansıtılmamış olması ve raporun dil ve anlatım yönünden yeterli bulunmaması nedenleriyle sayın çoğunluğun kararına iştirak edilememiştir.

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Kurul Üyesi

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.